

Talousarvion ja alijäämien kattamisaikataulun muutos

Aluehallitus 11.05.2026 § 189

Valmistelija talousjohtaja Sampo Salo, puh. 040 657 6212, sampo.salo(at)omahame.fi

Selostus Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan aluevaltuusto hyväksyy talousarvion. Hyvinvointialueen hallintosäännön 68 § mukaan talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä aluevaltuustolle siten, että aluevaltuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Menomäärärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Jos tavoitteet eivät ole saavutettavissa talouden perusteissa tapahtuneitten muutosten takia, aluevaltuuston on hyväksyttävä myös tavoitteita koskevat muutokset. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutukset menomäärärahoihin ja tehtävä tarvittavat muutokset niihin.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa. Hyvinvointialueen taloudenpidossa tulee kiinnittää erityistä huomiota myös siihen, etteivät sen sitoumukset ylitä hyvinvointialueen taloudellisia resursseja.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen taloussuunnitelma perustuu aluevaltuuston 16.12.2025 § 124 hyväksymään talousarvioon 2026 ja taloussuunnitelmaan 2026–2028. Talousarvion pohjatietona on ollut vuosina 2023 ja 2024 kertynyt alijäämä sekä ennuste tilikauden 2025 ylijäämästä. Talousarvio perustunut voimassa olevaan lainsäädäntöön, jonka mukaan Kanta-Hämeen hyvinvointialueen on tullut kattaa kertyneet alijäämät vuoden 2026 loppuun mennessä.

Eduskunta käsittelee parhaillaan hyvinvointialueiden alijäämien kattamisen joustoista annettua hallituksen esitystä (HE189/2025 vp). Esityksessä alijäämien kattamisen aikataulua ollaan pidentämässä enintään vuoden 2029 loppuun saakka. Jokainen hyvinvointialue olisi täten nykyistä asianmukaisemmin lainsäädäntökokonaisuuden piirissä siten, että suurimmalle osalle alueista alijäämän kattaminen laissa säädettävässä määräajassa olisi mahdollista. Valtiovarainministeriö päättäisi määräajan jatkamisesta hyvinvointialueen hakemuksesta. Hyvinvointialue ei saisi automaattisesti kattamismääräajan pidennystä sitä hakiessaan, vaan arvion uudesta määräajasta tekisi valtiovarainministeriö. Kyse olisi aina hyvinvointialuekohtaisesta alueen talouden tilanteen ja näkymien kokonaistarkastelusta. Niiden alueiden, jotka eivät kykenisi kattamaan

kertyneitä alijäämiään edes pidennetyssä määräajassa, sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön harkittavaksi jää hyvinvointialueen arviointimenettelyn käynnistäminen. Arviointimenettelyssä talouden tasapainottaminen tapahtuu lähtökohtaisesti vielä pidemmän ajanjakson puitteissa, kuin nyt esitetty sääntely mahdollistaa.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella on valmisteltu kevään ajan talousarviomuutosta sekä suunnitelmaa alijäämien kattamisaikataulun muutokselle. Valmistelu on pitänyt sisällään uusia talouden tasapainottamistoimenpiteitä sekä tarkennuksia jo päätettyihin toimenpiteisiin tuleville vuosille. Tilannekuva hyvinvointialueen rahoituksesta muuttui merkittävästi kevään valmistelun aikana, kun valtiovarainministeriö julkaisi 30.4.2026 uuden vuoden 2027 ennakkollisen rahoituslaskelman ja rahoituksen painelaskelman vuosille. Vuosien 2027–2029 rahoitus laski edellisestä virallisesta valtiovarainministeriön julkaisemasta painelaskelmasta noin 90 miljoonaa euroa.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen talousarviomuutos pitää sisällään sekä ehdottomia, että ehdollisia muutoksia. Ehdottomat muutokset ovat pääasiassa teknisluonteisia muutoksia ja ne pitävät sisällään aluehallituksen 2.3.2026 § 95 tekemän päätöksen mukaiset muutokset, valtionrahoituksen 18.12.2025 mukaisen muutoksen sekä tiettyjä investointeihin liittyviä muutoksia. Ehdottomilla muutoksilla ei ole vaikutusta hyvinvointialueen kokonaistulokseen ja ne on kuvattu liitteessä 1.

Ehdolliset muutokset muuttavat hyvinvointialueen tilikauden ylijäämäksi 35 miljoonaa euroa. Hyvinvointialue tulee hakemaan lisäaikaa alijäämien kattamiseen, koska on ilmeistä, että tilikauden 2026 tulos ei tule olemaan 85 miljoonaa euroa ylijäämäinen, joka vastaa taseessa olevan alijäämän määrää. Ehdolliset talousarviomuutokset astuva voimaan, mikäli hyvinvointialueelle myönnetään sen hakema lisäaika. Muussa tapauksessa esitykset raukeavat ja niitä käsitellään uudestaan syksyn 2026 talousarviomuutoksen yhteydessä. Ehdolliset muutokset on kuvattu liitteessä 2.

Alijäämien kattamisaikatauluun esitetään muutosta siten, että alijäämät katetaan vuoden 2029 loppuun mennessä. Alijäämien kattamista varten on laadittu erillinen suunnitelma ja se on kuvattu liitteessä 3. Kuvattuja toimenpiteitä käsitellään tarkemmin ja yksityiskohtaisemmin vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä. Mikäli toimenpiteillä on olennaisia henkilöstövaikutuksia, ne käsitellään lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) 4§ mukaisesti yhteistoimintaneuvotteluissa ennen talousarvioiden päätöksentekoa. Mikäli toimenpiteet katsotaan merkittäviksi, eikä niistä ole aikaisemmin tehty ennakkovaikutusten arviointia, tulee hyvinvointialueen lautakunnat valmistelemaan ennakkovaikutusten arvioinnit hallintosäännön mukaisesti vuosittaisen talousarvioprosessin yhteydessä.
(JS)

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 68 §

Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että

1. Kanta-Hämeen hyvinvointialue päättää hakea lisäaikaa alijäämien kattamiseen vuoteen 2029 saakka.

2. aluevaltuusto päättää hyväksyä ehdottomat talousarviomuutokset esitetyn liitteen 1 mukaisesti.

3. aluevaltuusto päättää hyväksyä ehdolliset talousarviomuutokset liitteen 2 mukaisesti. Muutokset astuvat voimaan, mikäli Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle myönnetään lisää aikaa alijäämien kattamiseen vuoteen 2029 saakka.

4. aluevaltuusto hyväksyy liitteen 3 suunnitelmaksi kertyneiden alijäämien kattamiseksi vuoden 2029 loppuun mennessä.

Käsittely

Liitteen 3 ”Suunnitelma alijäämien” kattamiseksi käsittely:

Luku 2.15 Tukipalveluyhtiön tuottavuustoimet

Keskustelun aikana Johanna Häggman teki muutosesityksen, että luvun 2.15 ensimmäisen kappaleen toisen virkkeen loppuun lisätään ”ja kriteeristöissä huomioidaan myös ruoan laatu”.

Aluehallituksen puheenjohtaja totesi aluehallituksen kannattavan Johanna Häggmanin muutosesitystä yksimielisesti.

Keskustelun aikana Pirjo Alijärvi ehdotti, että luvun 2.15 ensimmäisen kappaleen kolmannen virkkeen loppuun lisätään ”ja kriteeristöissä huomioidaan myös puhtauspalvelujen laatu”.

Aluehallituksen puheenjohtaja totesi aluehallituksen kannattavan Pirjo Alijärven muutosesitystä yksimielisesti.

Luku 2.3 Kela 2 työterveyshuollon sopimuksen purkamisen

Hyvinvointialuejohtaja muutti päätösesitystään siten, että luvun 2.3 ensimmäisen kappaleen viimein virke ”Lisäksi KELA0 palveluina ei lakisääteisenä ja työnantajan harkintaan perustuvana on tuotettu henkilöstölle ei terveydenhuollon henkilöstön influenssarokotuksia, matalan kynnyksen mielentukipalveluita sekä lyhytterapiaa” muutetaan muotoon ”Työnantajan harkintaan perustuen henkilöstölle tuotetaan influenssarokotuksia, matalan kynnyksen mielentukipalveluita sekä lyhytterapiaa jatkossakin”.

Aluehallituksen puheenjohtaja totesi aluehallituksen kannattavan hyvinvointialuejohtajan muutettua päätösesitystä yksimielisesti.

Luku 2.4 Ikäihmisten asumisen tehostaminen

Keskustelun aikana Johanna Häggman teki Karri Vanttajan ja Aapo Reiman kannattamana muutosesityksen, että luvun 2.4 toisen virkkeen loppuun lisätään seuraava teksti: ”missä huomioidaan myös yksikön asukkaiden palveluntarve ja toimintakyky eli hoitoisuus. Resurssien tulee vastata todellista hoidon tarvetta.”

Aluehallituksen puheenjohtaja totesi aluehallituksen kannattavan Johanna Häggmanin muutosesitystä yksimielisesti.

Luku 2.5 Kotihoidon välittömän työajan kasvattaminen ja tuotantotapa

Keskustelun aikana Pirjo Alijärvi teki Aapo Reiman, Johanna Häggmanin ja Karri Vanttajan kannattamana muutosesityksen, että luvun 2.5 ensimmäisen kappaleen toinen virke ”Mikäli tavoitteessa ei onnistuta jollakin alueella, kustannustehottomien alueiden palvelut voidaan kilpailuttaa markkinoille” poistetaan.

Aluehallituksen puheenjohtaja totesi aluehallituksen kannattavan Pirjo Alijärven muutosesitystä yksimielisesti.

Keskustelun aikana Aapo Reima teki Johanna Häggmanin ja Karri Vanttajan kannattamana muutosesityksen, että poistetaan liitteen 3 luvusta 2.5. ”Kotihoidon välittömän työajan kasvattaminen ja tuotantotapa” lause: ”,lähdetään valmistelevaan kyseisten alueiden kilpailutusta.” Ja korvataan se lauseella: ”, valmistellaan ja toteutetaan korjaavat toimenpiteet.”

Aluehallituksen puheenjohtaja totesi aluehallituksen kannattavan Aapo Reiman muutosesitystä yksimielisesti.

Luku 2.8 Lastensuojelun omat laitokset

Keskustelun aikana Aapo Reima teki Johanna Häggmanin kannattama muutosesityksen, että luvun 2.8 ensimmäisen kappaleen loppuun lisätään teksti: ”Lisäksi edellytetään, että valmistellaan lastensuojelun omien laitosten muutosvauhdin tiivistämiseksi tarvittavat kustannustehokkaat esitykset.”

Aluehallituksen puheenjohtaja totesi aluehallituksen kannattavan Aapo Reiman muutosesitystä yksimielisesti.

Päätös

Aluehallitus päätti esittää aluevaltuustolle, että

1. Kanta-Hämeen hyvinvointialue päättää hakea lisää aikaa alijäämien kattamiseen vuoteen 2029 saakka.

2. aluevaltuusto päättää hyväksyä ehdottomat talousarviomuutokset esitetyn liitteen 1 mukaisesti.

3. aluevaltuusto päättää hyväksyä ehdolliset talousarviomuutokset liitteen 2 mukaisesti. Muutokset astuvat voimaan, mikäli Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle myönnetään lisää aikaa alijäämien kattamiseen vuoteen 2029 saakka.

4. aluevaltuusto hyväksyy liitteen 3 suunnitelmaksi kertyneiden alijäämien kattamiseksi vuoden 2029 loppuun mennessä seuraavin muutoksin:

- luvun 2.15 ”Tukipalveluyhtiön tuottavuustoimet” ensimmäisen kappaleen toisen virkkeen loppuun lisätään ”ja kriteeristöissä huomioidaan myös ruoan laatu”.

- luvun 2.15 ”Tukipalveluyhtiön tuottavuustoimet” ensimmäisen kappaleen kolmannen virkkeen loppuun lisätään ”ja kriteeristössä huomioidaan myös puhtauspalvelujen laatu”.
- luvun 2.3 ensimmäisen kappaleen viimein virke ”Lisäksi KELA0 palveluina ei lakisääteisenä ja työnantajan harkintaan perustuvana on tuotettu henkilöstölle ei terveydenhuollon henkilöstön influenssarokotuksia, matalan kynnyksen mielentukipalveluita sekä lyhytterapiaa” muutetaan muotoon ”Työnantajan harkintaan perustuen henkilöstölle tuotetaan influenssarokotuksia, matalan kynnyksen mielentukipalveluita sekä lyhytterapiaa jatkossakin”.
- luvun 2.4 toisen virkkeen loppuun lisätään seuraava teksti: ”missä huomioidaan myös yksikön asukkaiden palveluntarve ja toimintakyky eli hoitoisuus. Resurssien tulee vastata todellista hoidon tarvetta.”
- luvun 2.5 ensimmäisen kappaleen toinen virke ” Mikäli tavoitteessa ei onnistuta jollakin alueella, kustannustehottomien alueiden palvelut voidaan kilpailuttaa markkinoille” poistetaan.
- luvusta 2.5. poistetaan lause: ”,lähdetään valmistelevaan kyseisten alueiden kilpailutusta.” Ja korvataan se lauseella: ”, valmistellaan ja toteutetaan korjaavat toimenpiteet”.
- luvun 2.8 ensimmäisen kappaleen loppuun lisätään:” Lisäksi edellytetään, että valmistellaan lastensuojelun omien laitousyksiköiden muutosvauhdin tiivistämiseksi tarvittavat kustannustehokkaat esitykset.”

Helena Lehtonen ja Lauri Jormanainen poistuivat kokouksesta esteellisinä (yhteisöjäävi) liitteen 3 luvun 2.15 ”Tukipalveluyhtiön tuottavuustoimet” käsittelyn ajaksi.

Aluehallitus piti tämän asian käsittelyn aikana kokoustaun klo 11.38 – 12.10.

Ville Viitanen palasi kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana kokoustaun jälkeen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta

Aluevaltuusto 19.05.2026 § 26
5711/02.02.00/2026

Toimivallan peruste Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 68 §

Selostus Aluehallituksen kokouksessaan 11.5.2026 (§ 189) päättämät muutokset on päivitetty liitteenä 3 olevaan suunnitelmaan alijäämien kattamiseksi.

Aluehallituksen päätösesitys

Aluevaltuusto päättää

1. että Kanta-Hämeen hyvinvointialue hakee lisääntymisen kattamiseen vuoteen 2029 saakka.
2. hyväksyä ehdottomat talousarviomuutokset esitetyn liitteen 1 mukaisesti.
3. hyväksyä ehdolliset talousarviomuutokset liitteen 2 mukaisesti. Muutokset astuvat voimaan, mikäli Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle myönnetään lisääntymisen kattamiseen vuoteen 2029 saakka.
4. hyväksyä liitteen 3 suunnitelmaksi kertyneiden alijäämien kattamiseksi vuoden 2029 loppuun mennessä.

Käsittely

Keskustelun aikana Emma Kolu teki Sari Auvisen ja Helena Lehkosen kannattamana muutosesityksen, että liitteeseen 3 lisätään sivulle 17 kohdan 2.16 Toimenpiteiden kokonaisvaikutus loppuun: ”Hyvinvointialue arvioi ja seuraa myös toteutuneiden toimenpiteiden laajempia vaikutuksia, asiakkaita ja henkilöstöä kuullen, ja pyrkii estämään, hillitsemään ja korjaamaan mahdollisia haitallisia vaikutuksia mm. ennaltaehkäisyyn, asiakkaiden hyvinvointiin ja oikeuksiin, asiakkaan ja henkilöstön oikeusturvaan, tietosuojaan ja henkilöstön jaksamiseen liittyen.”

Puheenjohtaja totesi aluevaltuuston kannattavan Emma Kolun muutosesitystä yksimielisesti.

Päätös

Aluevaltuusto päätti

1. että Kanta-Hämeen hyvinvointialue hakee lisääntymisen kattamiseen vuoteen 2029 saakka.
2. hyväksyä ehdottomat talousarviomuutokset esitetyn liitteen 1 mukaisesti.
3. hyväksyä ehdolliset talousarviomuutokset liitteen 2 mukaisesti. Muutokset astuvat voimaan, mikäli Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle myönnetään lisääntymisen kattamiseen vuoteen 2029 saakka.
4. hyväksyä liitteen 3 suunnitelmaksi kertyneiden alijäämien kattamiseksi vuoden 2029 loppuun mennessä sillä muutoksella, että lisätään sivulle 17 kohdan 2.16 Toimenpiteiden kokonaisvaikutus loppuun: ”Hyvinvointialue arvioi ja seuraa myös toteutuneiden toimenpiteiden laajempia vaikutuksia, asiakkaita ja henkilöstöä kuullen, ja pyrkii estämään, hillitsemään ja korjaamaan mahdollisia haitallisia vaikutuksia mm. ennaltaehkäisyyn, asiakkaiden hyvinvointiin ja oikeuksiin, asiakkaan ja henkilöstön oikeusturvaan, tietosuojaan ja henkilöstön jaksamiseen liittyen.”

Päivi Kankaanmäki saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Kati Voutilainen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Lotta Saarenmaa saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Piia Olkinuora poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.

Tuomas Koskinen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn jälkeen.

Täytäntöönpano

asiaote / talousjohtaja Sampo Salo

Muutoksenhaku

Aluevalitus